

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Terbregge te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1098Terbregge

Datum

18-03-2019

Versie

V2

Opdrachtgever

J. Ekkelenkamp (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

K. van Veen

Paraaf Opsteller:

Collegiale toetsers

O. van Velthuisen

Paraaf Toetsers:

Samenvatting

Voor Terbregge wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld welke dient te worden getoetst aan vigerende natuur wet- en regelgeving. Het bestemmingsplan is hoofdzakelijk conserverend van aard. Binnen het bestemmingsplangebied vinden enkele wijzigingen plaats. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld herindeling van de openbare ruimte, sloop en nieuwbouw, kap van beplanting) dient voorafgaand aan de uitvoering flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in het bestemmingsplan in de toekomst alsnog ontwikkelingen gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan de op dat moment geldende natuurwetgeving. Eventuele benodigde natuuronderzoeken en/of ontheffingen dienen verkregen én aan voldaan te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Voor het bestemmingsplan zijn de Verordening ruimte, voor wat betreft het Natuurnetwerk Nederland en de soortenbescherming en gebiedsbescherming onder de Wet natuurbescherming relevant: Het meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebied (Boezems Kinderdijk) ligt buiten de invloedssfeer van mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. Negatieve invloeden op de Natuurnetwerk Nederland gebieden en Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het vaststellen van het consoliderend bestemmingsplan zijn eveneens uitgesloten. De onder de Wet natuurbescherming geregelde bescherming van houtopstanden valt buiten deze toetsing.

In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Huismus, Gierzwaluw, Kerkuil en Steenuil en boombewonende vogels met jaarrond beschermde nesten te weten Ransuil, Boomvalk, Buizerd en Sperwer. Hiernaast is er potentie voor habitatrictlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis, Kleine dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis en Laatvlieger. Het plangebied is potentieel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Zuid- Holland geen vrijstelling geldt. Dit betreft de Steenmarter.

Naast onder de Wet natuurbescherming streng beschermde soorten is het plangebied geschikt voor categorie 5- vogels, algemene broedvogels en in de provincie vrijgestelde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Geadviseerd wordt om bij renovatie, sloop en nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door fauna (natuurinclusief bouwen). Kansen voor vergroting van de biodiversiteit binnen het bestemmingsplangebied liggen met name bij het aanleggen van natuurvriendelijke (drijvende) oevers langs de watergangen centraal gelegen binnen het plangebied, het realiseren van ecologisch beheerde graslanden, bloemrijke bermen en het ontwikkelen van tijdelijke natuur op braakliggende terreinen.

Bij ruimtelijke ingrepen die plaats vinden binnen bestaande bestemmingen (zoals het slopen van gebouwen, ingrijpende renovatie, herinrichting van terreinen, kapwerkzaamheden of werkzaamheden in of aan waterlopen of de oevers daarvan) is voorafgaand aan de werkzaamheden een onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming verplicht.

De verwachting is dat bij het toepassen van de juiste mitigatie een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen kan worden.

Met inbegrip van bovenstaande is de conclusie dat het bestemmingsplan 'aanvaardbaar' is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming en andere kaders m.b.t. natuur.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
2. Planbeschrijving	7
2.1 Bestemmingsplangebied	7
2.2 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen	7
3. Wetgeving en beleid	9
3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	9
3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	10
3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)	10
3.4 Rotterdamse Natuurkaart	11
3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	13
4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied	14
4.1 Algemene beschrijving	14
4.2 Eerder onderzoek	14
4.3 Verkennend veldonderzoek	14
4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek	15
4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn	15
4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten	15
4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten	15
4.4.1.3 Algemene vogels	16
4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn	16
4.4.2.1 Vleermuizen	16
4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren	17
4.4.2.3 Reptielen en amfibieën	17
4.4.2.4 Vissen	17
4.4.2.5 Overige soortgroepen	17
4.4.3 Nationaal beschermde soorten	17
4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren	17
4.4.3.2 Vissen	17
4.4.3.3 Reptielen en amfibieën	18
4.4.3.4 Planten	18
4.4.3.5 Overige soortgroepen	18

4.4.4 Aandachtssoorten	18
4.4.4.1 Vogels	18
4.4.4.2 Vissen	18
4.4.4.3 Planten	18
4.4.4.4 Dagvlinders	18
4.4.4.5 Overige soortgroepen	18
4.5 Zorgplicht	19
5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna	20
5.1 Beschermde en waardevolle natuurgebieden	20
5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten	20
5.3 Door het bestemmingsplan mogelijk te maken ontwikkelingen	20
5.3.1 Locatie 1 – Nieuwbouwwoningen Bergse Linker Rottekade 300	20
5.3.2 Locatie 2 – Bergse Linker Rottekade 20	20
5.3.3 Locatie 3 – Bergse Linker Rottekade 185, 188, 201 en 202.	21
5.3.4 Locatie 4 – Bergse Linker Rottekade 221	21
5.3.5 Locatie 5 – Ommoordseweg 1-3	21
5.3.6 Locatie 6 – Terbregseweg 6a	22
6. Kansen door de ontwikkelingen	23
6.1 Duurzaamheid	23
6.2 Vergroten biodiversiteit	23
6.3 Motie Kaders voor natuurinclusief bouwen	24
7. Conclusies en aanbevelingen	25
Literatuurlijst	26
Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied	27
Bijlage 2: Wetgevende kaders	30
Wet natuurbescherming	30
Bescherming van gebieden	30
Bescherming van soorten	31
Bescherming van houtopstanden	32
Zorgplicht	32

1. Inleiding

Het nieuwe bestemmingsplan "Terbregge" welke in 2018/2020 wordt opgesteld, vervangt de huidige bestemmingsplannen "Terbregge Oost (589)", onherroepelijk op 25 december 2009, "Nieuw Terbregge (675)", onherroepelijk op 14 februari 2012 en "Terbregsehof" (1002), onherroepelijk op 29 april 2011. Naast deze bestemmingsplannen zijn er drie parapluherzieningen: Terrassen(1077), Parkeren (1097) en Biologische Veiligheid (1104). De aanleiding is dat het nu geldende bestemmingsplan aan vernieuwing toe is. Het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan gebeurt in het kader van het meerjarenprogramma voor de actualisering van bestemmingsplannen. Daarnaast zijn er in het bestemmingsplangebied recente ontwikkelingen die aanleiding geven tot herziening.

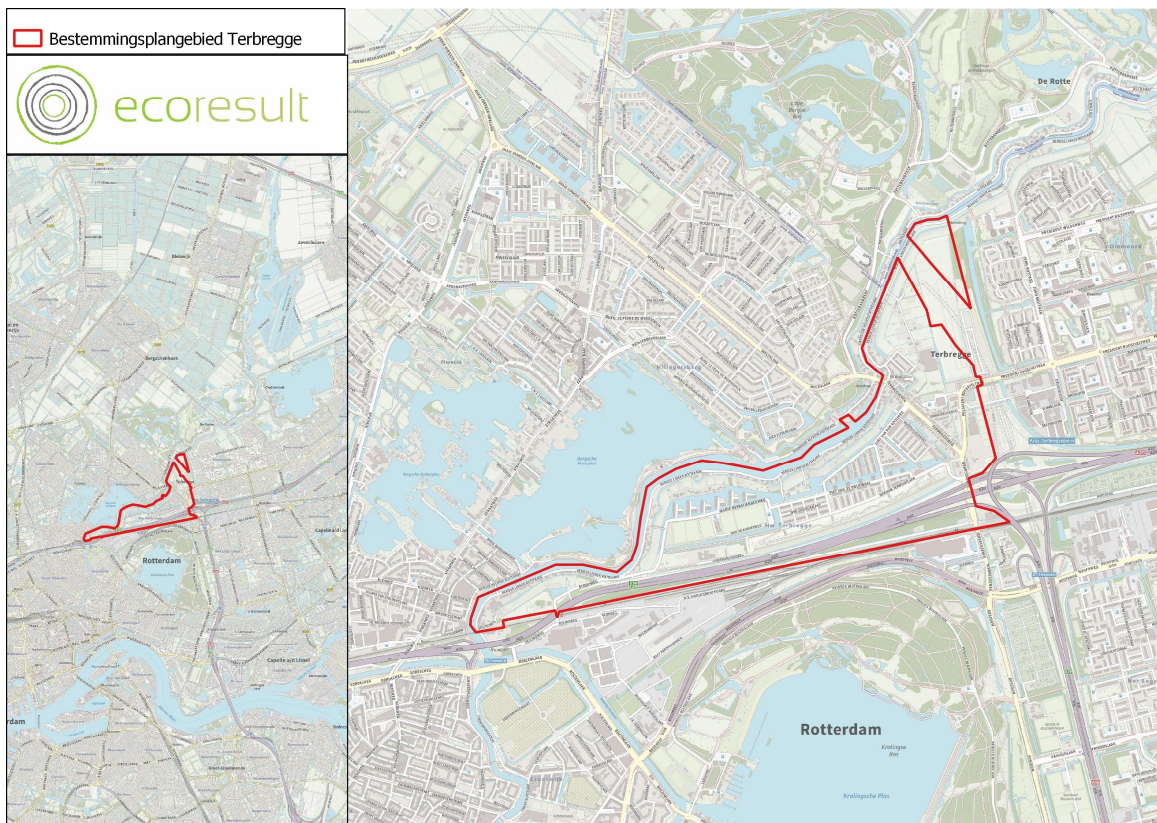
Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Wet natuurbescherming;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (voormalige PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

2.1 Bestemmingsplangebied

Het plangebied Terbregge ligt in het gebied Hillegersberg-Schiebroek, ruwweg tussen Rijksweg A20, de Rotte en de geprojecteerde verbinding Rijksweg A13/16 bij het knooppunt Terbregseplein. Het plangebied heeft enerzijds relatief oude bebouwing aan de kade van de Rotte en het voormalige dorp Terbregge en anderzijds relatief nieuwe bebouwing in de buurt Nieuw Terbregge. Naast een belangrijk deel voor verkeersgebied heeft het plangebied sportvelden en in de bufferzone met de snelweg extensieve recreatie en agrarisch gebied. Het open deel tussen de twee gebieden met nummer 589 betreft het tracé voor de nieuwe A16.

Afbeelding 1 : Het bestemmingsplangebied Terbregge (rood omlijnd). Kaartbron: Gemeente Rotterdam

2.2 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen

Op 5 locaties (zie Afbeelding 2) vindt mogelijk transformatie plaats naar nieuwe functies. De exacte invulling van de plannen en de ontwerpen zijn nog niet bekend. Het gaat om de volgende locaties:

- Locatie 1 – Bergse Linker Rottekade 300. Sloop en nieuwbouw.
- Locatie 2 – Bergse Linker Rottekade 20. Behoud wijzigingsbevoegdheid voor 8 woningen met parkeergelegenheid. Mogelijk sloop en nieuwbouw
- Locatie 3 – Bergse Linker Rottekade 185, 188, 201 en 202. Mogelijkheid tot realisatie van woningen aan de onderzijde van de dijk.
- Locatie 4 – Bergse Linker Rottekade 221. Mogelijkheid tot realisatie van woningen aan de onderzijde van de dijk.
- Locatie 5 – Ommoordseweg 1-3. Mogelijkheid tot nieuwbouw van 6 eengezinswoningen.
- Locatie 6 – Terbregseweg 6a: Het huidige kantoor/tandartsenpraktijk kan vervangen / getransformeerd worden door twee woningen. Ook in het vigerende plan was dit al mogelijk.

Afbeelding 2 : Ontwikkellocaties in het bestemmingsplan Terbregge. Kaartbron: Openstreetmaps

3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

Per 1 januari 2017 heeft de Wet natuurbescherming onder meer de Flora- en faunawet vervangen. Deze toets is geschreven op basis van de geldende wetgeving conform de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming kent geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Wet natuurbescherming en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt in dit stadium voor het bestemmingsplangebied niet noodzakelijk geacht. Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen een bestaande bestemming of bij een veranderende bestemming (bijvoorbeeld sloop/nieuwbouw of renovatie) dient tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden nog wel flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd naar de specifieke effecten van de betreffende ontwikkeling op potentieel aanwezige beschermde flora en fauna.

Abbeelding 3 : Natura- 2000 gebieden rondom het bestemmingsplangebied (globaal rood omlijnd). Weergegeven is het Natura- 2000 gebied Boezems Kinderdijk. Bron: AERIUS calculator

De meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden zijn de Boezems Kinderdijk op circa 10,3 km afstand tot het bestemmingsplangebied en Oude Maas, op ca. 11,9 km afstand. Zie ook Afbeelding 3. Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats liggen op een afstand van tenminste 20 kilometer tot het bestemmingsplangebied (dit betreft het Krammer-Volkerak)¹. De wijzigingen in het bestemmingsplan hebben op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000 gebied.

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform de Wet natuurbescherming.

3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)

Het meest nabij gelegen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) betreft een ecologische verbindingszone ten noorden van het plangebied tussen de Grindweg en de Doenkade (paars op Afbeelding 4).

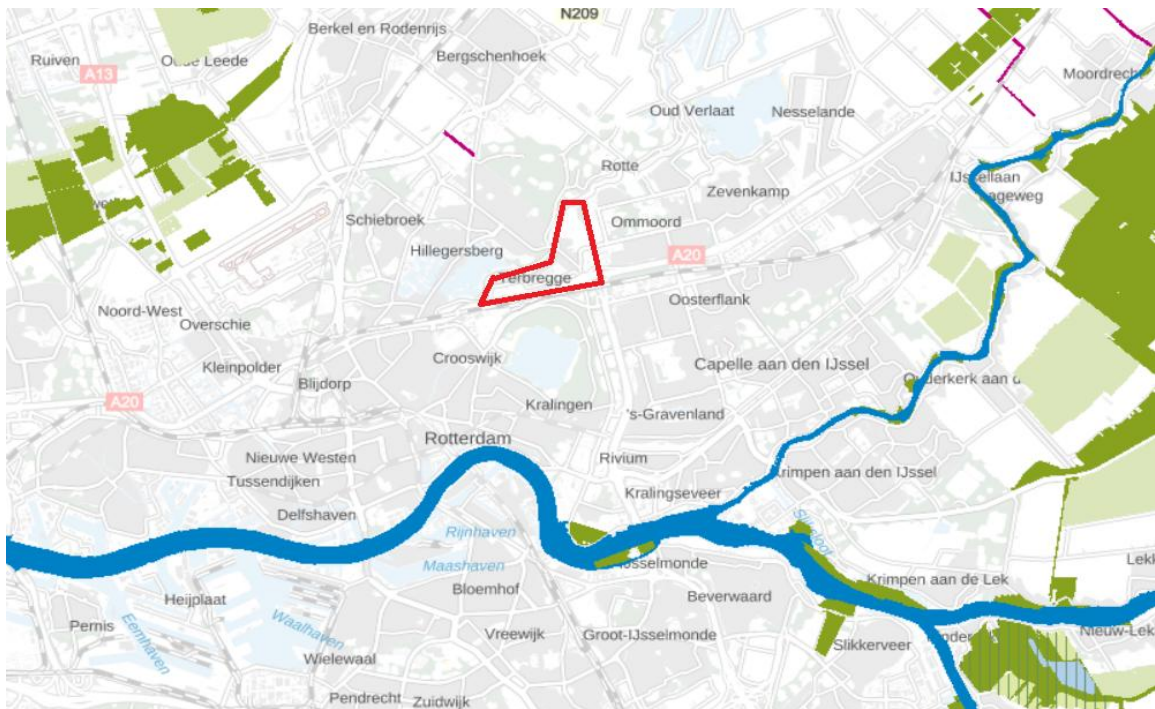
Het meest nabij gelegen Belangrijk Weidevogelgebied is de Polder Schieveen, op ca. 4,6 km ten noordwesten van het bestemmingsplangebied (lichtgroen op Afbeelding 4).

Het bestemmingsplan voorziet in de huidige vorm geen ontwikkelingen binnen NNN-gebieden en Belangrijke Weidevogelgebieden.

Derhalve treedt op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden.

---

¹ <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>

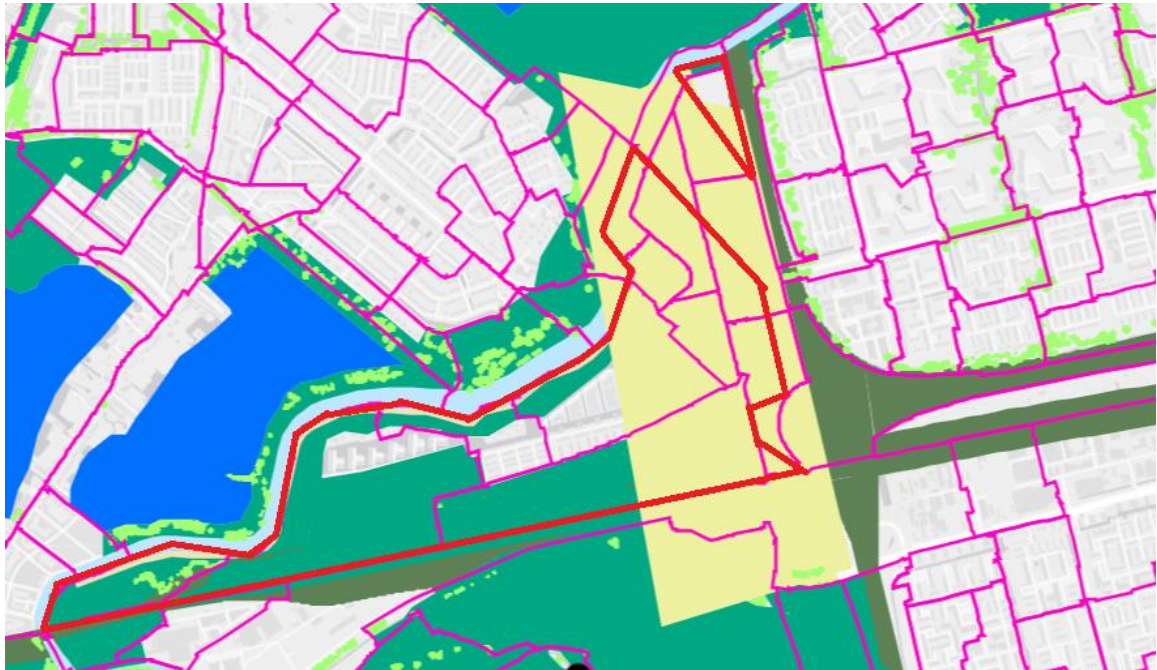
Afbeelding 4 : NNN gebieden (donkergroen) en Belangrijke Weidevogelgebieden (lichtgroen) in de omgeving van het bestemmingsplangebied Terbregge (globaal rood omkaderd). Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart (Afbeelding 5) is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

Op de natuurkaart is te zien dat het overgrote deel van het bestemmingsplangebied is aangemerkt als groenstructuur. Enkel de aaneengesloten woonwijken en de oostzijde van het bestemmingsplangebied zijn niet aangemerkt. De oostzijde is grotendeels aangemerkt als "Ambitie Locaties" op de Natuurkaart. Dit gebied grenst aan, maar ligt buiten het tracé van de nieuwe A16. De Rotte is aangemerkt als Waternetwerk en de binnenzijde van de dijk als Polder met Natuurbeheer en Parkbos. De gehele zuidzijde van het plangebied langs de A20 is aangemerkt als Parkbos met delen Droog lint. Aan de westzijde ligt een smalle strook die is aangemerkt als Groene Wijkdooradering. Overige elementen worden binnen het bestemmingsplangebied niet weergegeven.

Afbeelding 5 : Het bestemmingsplangebied Terbregge (begrenzing globaal met rode lijn gemarkeerd) met omliggende groene gebieden zoals opgenomen in de Natuurkaart Rotterdam. Bron: Natuurkaart Rotterdam

Het bestemmingsplangebied wordt gekenmerkt door een variëteit aan habitats en groen delen, met name langs de randen van het plangebied. Kansen voor behoud en vergroting van de biodiversiteit binnen de groenstructuren zijn te vinden in:

- Behoud van waterverbindingen en groene linten.
- *Aanleg ecologische bermen*. Langs de Rotte en in bermen kunnen bloemrijke stroken worden aangelegd en extensief worden beheerd. Deze stroken bieden kansen voor planten, insecten, kleine grondgebonden zoogdieren en vogels.
- *Ecologische verbindingen*. Langs de watergang aan de onderzijde van de dijk aan de Bergse Linker Rottekade kunnen de bomenrijen langs het hele lint worden doorgetrokken om een lange verbinding te vormen. Gedacht kan ook worden aan het realiseren van natuurvriendelijke oevers langs deze watergang. Daarnaast kan ook worden bekeken of de aanwezige gazonnen extensiever beheerd kunnen worden. Deze extensief beheerde kruidenvelden kunnen bijdragen aan de verspreiding van soorten en dienen als foerageergebied.
- *Broedvoorzieningen*. Binnen de groenstructuren zijn bebouwing en bomen aanwezig. De bebouwing is grotendeels als geschikt voor kleinere soorten gebouwbewonende vogels. De bebouwing kan geschikt worden gemaakt voor medebewoning voor uilen zoals Kerkuil en Steenuil.

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

Ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan deze thema's.

4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied

4.1 Algemene beschrijving

Het bestemmingsplangebied Terbregge omvat het gebied globaal tussen de A20 aan de zuidzijde, de Rotte aan de west en noordzijde, de President Rooseveltweg en de noord/zuid watergang aan de noordzijde van deze weg, aan de oostzijde.

De bebouwing binnen het bestemmingsplangebied is zeer gevarieerd in zowel leeftijd als bouwstijl. Op de Bergse Linker Rottekade zijn veel huizen uit de jaren 30 van de 20^e eeuw aanwezig afgewisseld met vrijstaande huizen uit de periode 1975-1990. De huizen onderaan de dijk dateren uit de periode 1910-1920. De nieuwbouwwijken centraal gelegen in het bestemmingsplangebied dateren vanaf eind jaren 90.

De bebouwing in het bestemmingsplangebied bestaat hoofdzakelijk uit eengezinswoningen, al dan niet vrijstaand, met rondom stenen muren en een zadeldak met dakpannen. Afhankelijk van de leeftijd van de bebouwing is een spouwmuur aanwezig. Één nieuwbouwwijk heeft een vlak dak met dakpanelen.

Het bestemmingsplan kent grote groene gebieden. De gehele zuidrand betreft een dijklichaam met daarop bomen en struiken en een trainingscentrum van de nationale politie omringd door bomen. De onderzijde van het dijktaalud van de Bergse Linker Rottekade betreft weidegrond met enkele bebouwde percelen. De meeste percelen worden omringd door hoge bomen en dichte bosschages. Door het hele bestemmingsplangebied zijn watergangen gelegen. Langs deze watergangen zijn veelal bomenrijen aangeplant.

4.2 Eerder onderzoek

Binnen en grenzend aan het bestemmingsplangebied zijn de volgende onderzoeken bekend:

- Veldhuijsen, O. van, Sloop Terbregseweg 17 te Rotterdam Verkennend Onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet. Gemeente Rotterdam, Rotterdam
- Groeneveld, C.J.M. 2016. NATUURONDERZOEK TRACÉ A16. E.C.O.Logisch, Nieuwerkerk a/d/ IJssel
- Boer, R.A. de. 2018. Ecologisch vooronderzoek Bergse Linker Rottekade 299-300. BSR, Rotterdam

4.3 Verkennend veldonderzoek

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is door een deskundig ecooloog van Ecoresult B.V. op 13 december 2018 het bestemmingsplangebied globaal bekeken op aanwezigheid en potenties voor beschermde soorten en de algehele natuur kwaliteit en kwantiteit (zie bijlage 1 voor foto's). Het plangebied is, vanwege het niet kunnen betreden van bedrijfsterreinen en afgesloten binnentuinen, enkel vanaf de openbare weg bekeken. De bevindingen van dit veldbezoek komen terug in de algemene beschrijving in hoofdstuk 4.1. Daar waar het soort specifieke bevindingen

betreft zijn deze additioneel opgenomen in de paragrafen van de natuurdatabase Rotterdam, 4.4.1 t/m 4.4.5.

4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB en diverse onderzoeken die zijn uitgevoerd in het bestemmingsplangebied. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten zijn aangetroffen (zie komende paragrafen). Ook zijn grenzend aan het bestemmingsplan enkele beschermde soorten aangetroffen. Behalve waarnemingen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Rode lijst soorten zijn niet strikt beschermd middels de Wet natuurbescherming. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Aanwezigheid van Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden. Deze en andere bijzonder soorten worden hier benoemd als Aandachtssoorten.

4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn

4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Dit betreffen enkele waarnemingen van Huismus, Grote gele kwikstaart en Gierzwaluw. Van de Huismus zijn waarnemingen van nestindicerend gedrag. De waarnemingen van Gierzwaluw en Grote gele kwikstaart betreffen overvliegende dieren.

Voor de gebouwbewonende Huismus en Gierzwaluw is in het bestemmingsplangebied grotendeels geschikt als habitat voor voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig. Met name de aanwezigheid van bebouwing met dakpannen is geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus en Gierzwaluw. De bebouwing zonder dakpannen is minder geschikt maar hier zijn veelal andere openingen aanwezig die door met name Huismus gebruikt kunnen worden. Geschikt functioneel leefgebied (foerageergebied en schuilplaatsen) voor Huismus is aanwezig in de vorm van dichte bosschages, beplantingen in voor- en achtertuinen, graslanden en stallen van gehouden dieren zoals paarden of schapen. Potentieel geschikt habitat voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Kerkuil en Steenuil is aanwezig in de vorm van vele oude houten schuren en (metalen) opstallen. Voor overige vogels met jaarrond beschermde jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen in gebouwen is het plangebied ongeschikt.

Het bestemmingsplangebied is geschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen. Rondom erven zijn op meerdere locaties naaldbomen en dichte bosschages aanwezig. Tevens zijn in meerdere hoge bomen verspreid door het plangebied (oude) eksternesten aangetroffen. Deze structuren kunnen als broedplaats gebruikt worden door Ransuil, Sperwer, Buizerd of Boomvalk.

4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is broedhabitat aangetroffen voor soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze zogeheten Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als

zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. De bebouwing in het plangebied is geschikt voor soorten als Koolmees, Pimpelmees, Boerenzwaluw, Huiszwaluw en Spreeuw. Daarnaast zijn op meerdere locaties vogelhuisjes aangetroffen die door deze soorten gebruikt kunnen worden. Mogelijk zijn kasten voor Torenavalk aanwezig. Verspreid door het bestemmingsplangebied zijn (oude) nesten aangetroffen van Ekster en Zwarte kraai.

4.4.1.3 Algemene vogels

Naast deze soorten kunnen algemene water-, boom-, struweel- en gebouwbroedende vogelsoorten in het bestemmingsplangebied verwacht worden, zoals Meerkoet, Wilde eend, Turkse Turtel, Houtduif, Merel en verschillende soorten meeuwen.

4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn

4.4.2.1 Vleermuizen

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van vleermuizen bekend. Dit betreffen waarnemingen van foeragerende en overvliegende Gewone dwergvleermuizen, Ruige dwergvleermuizen, Laatvliegers en Rosse vleermuizen. Naast deze waarnemingen zijn waarnemingen bekend van baltende Gewone dwergvleermuizen en Ruige dwergvleermuizen en een levend aangetroffen exemplaar van Ruige dwergvleermuis in een woning aan de Landstraat.

Deze waarnemingen vormen geen compleet beeld van de aanwezige populaties vleermuizen. In nagenoeg het hele bestemmingsplangebied is geschikt leefgebied voor vleermuizen aanwezig maar zijn geen of weinig waarnemingen bekend. Naast bovengenoemde soorten is het plangebied tevens potentieel geschikt voor de gebouwbewonende soorten Meervleermuis, Kleine dwergvleermuis en Tweekleurige vleermuis. Laatste twee genoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam en waarnemingen zijn schaars. Geschikte locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn aanwezig in de aanwezige bebouwing. Nagenoeg alle bebouwing is geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen kunnen zich (onder andere) bevinden in de luchtspouw die toegankelijk is door open stootvoegen, ventilatieroosters, onder gevelpannen, in ruimten onder boeiboorden, onder het dakvlak (dakpannen dak), achter (raam)luiken, in dilatatievoegen, achter gevelbeplating of onder metalen dakstrips. Nagenoeg alle in het plangebied aanwezige bebouwing heeft ten minste één van bovenstaande kenmerken waardoor deze geschikt is voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. In de bebouwing is potentie aanwezig voor de functies zomer-, paar-, kraam-, of winterverblijfplaats, laatstgenoemde functie voor solitaire dieren of kleine groepjes. Geschikte bebouwing voor massa winterverblijfplaatsen is afwezig.

Het bestemmingsplangebied is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende soorten vleermuizen. Hoewel aaneengesloten bosstructuren of boomgroepen afwezig zijn en de bomen in het plangebied relatief jong zijn, is een solitaire zomer- of paarverblijfplaats van Ruige dwergvleermuis in een doorgescheurde boomtak of spechtenholte redelijkerwijs niet uitgesloten.

Functioneel leefgebied voor vleermuizen is verspreid door het plangebied aanwezig. De aanwezige bomenrijen al dan niet in combinatie met aangrenzende bebouwing kan worden gebruikt als vliegroute voor verschillende soorten vleermuizen. De Rotte kan functioneren als vliegroute voor Meervleermuis en gebruikt worden als landschappelijk element voor migratie in

het najaar en voorjaar. Foerageergebied is aanwezig in de vorm van open water met oeverbeplanting, bosschages en bomen (zowel solitair als in kleine groepen).

4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren uit de Habitatrichtlijn, zoals Bever, Noordse woelmuis en Otter. Geschikt habitat in de vorm van sterk begroeide oevers en houtopstanden ontbreekt of het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten.

4.4.2.3 Reptielen en amfibieën

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor habitatrichtlijnsoorten reptielen en amfibieën, zoals Rugstreeppad, Heikikker, Kamsalamander en Muurhagedis. Geschikt habitat voor deze soorten ontbreekt of het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten. Het plangebied ligt ingeklemd tussen de A20, de Rotte, stedelijk gebied en meerdere brede watergangen waardoor migratie naar het gebied redelijkerwijs is uitgesloten.

4.4.2.4 Vissen

De wateren binnen het bestemmingsplangebied zijn ongeschikt voor voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van habitatrichtlijnsoorten vissen (zoals Houting en Atlantische Steur). In de wateren binnen het bestemmingsplangebied kunnen wel algemeen voorkomende vissoorten waaronder Brasem, Karper, Snoek, Snoekbaars en Blankvoorn worden verwacht.

4.4.2.5 Overige soortgroepen

Vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van overige habitatrichtlijnsoorten (zoals Rivierrombout, Platte schijfhoren, Gevlekte witsnuitlibel en Groene glazenmaker) worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.3 Nationaal beschermde soorten

4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren

De Steenmarter wordt sinds enige jaren in de bredere omgeving van het plangebied waargenomen. Aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen kan in het bestemmingsplangebied niet worden uitgesloten. Vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in schuren, zolders of kruipruimten van woningen, in grondholen onder bebouwing of containers, in steenstort of houtstapels.

In het bestemmingsplangebied kunnen verder Nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren worden verwacht waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreffen soorten als Egel, Konijn, Vos, Bunzing, Wezel en Hermelijn en verschillende soorten (spits)muizen. Geschikt habitat voor deze soorten is aanwezig in de groenstructuren langs de randen van het bestemmingsplangebied en groene achtertuinen.

4.4.3.2 Vissen

Open water is verspreid aanwezig binnen het bestemmingsplangebied. Deze watergangen zijn ongeschikt voor Nationaal beschermde soorten vissen. Beschermde vissen betreffen met name

beekvissen, zee-/brakwatervissen en Grote modderkruiper. Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.

4.4.3.3 Reptielen en amfibieën

In het bestemmingsplangebied kunnen enkel nationaal beschermde amfibieën worden verwacht waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Geschikt habitat is aanwezig voor soorten als Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander, Meerkikker en Bastaardkikker.

4.4.3.4 Planten

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het bestemmingsplangebied geen beschermde planten aangetroffen. Omdat het veldbezoek medio december is uitgevoerd kunnen soorten die reeds volledig zijn uitgebloeid of zijn verwelkt zijn gemist. Oude (kalkrijke) muren zijn aanwezig in de vorm van gevels en schoorstenen van oude panden. Geschikt habitat is aanwezig voor muurplanten zoals Blaasvaren, Schubvaren en Muurbloem.

4.4.3.5 Overige soortgroepen

Overige (nationaal) beschermde soorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.4 Aandachtssoorten

4.4.4.1 Vogels

Het plangebied is potentieel geschikt als voortplantingsplaats en/of foerageergebied of rustgebied voor een grote verscheidenheid aan aandachtsoorten vogels. Een deel van deze vogels is jaarrond beschermd onder de Wet natuurbescherming (o.a. Huismus, Gierzwaluw, Kerkuil, Ransuil, Sperwer en Steenuil) of valt binnen categorie 5 vogelsoorten (o.a. IJsvogel). De overige vogelsoorten betreffen algemene vogelsoorten.

4.4.4.2 Vissen

Open water is aanwezig in de vorm van groot open water (de Rotte) en kleinschalige wateren centraal gelegen in het bestemmingsplangebied. In deze wateren kan een verscheidenheid aan soorten worden verwacht waaronder de aandachtsoorten Kleine modderkruiper, Vetje en Bittervoorn.

4.4.4.3 Planten

Het plangebied is geschikt voor een verscheidenheid aan aandachtsoorten vaatplanten zoals Blaasvaren, Schubvaren, Stijf hardgras en Dotterbloem.

4.4.4.4 Dagvlinders

Het plangebied is marginaal geschikt voor aandachtsoorten vlinder (zoals Icarusblauwtje, Groot dikkopje, Bruin blauwtje, Argusvlinder en Oranjetipje).

4.4.4.5 Overige soortgroepen

Overige aandachtsoorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.5 Zorgplicht

In het bestemmingsplangebied zijn Nationaal beschermde soorten te verwachten waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreffen kleine zoogdieren (Konijn, Bunzing, Wezel, Hermelijn, Mol, Egel, Vos, diverse (spits)muizen) en algemene amfibieën (Gewone pad, Kleine watersalamander, Meerkikker, Bastaardkikker en Bruine kikker). Voor deze soorten geldt de Zorgplicht van de Wet natuurbescherming. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen².

---

² Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna

5.1 Beschermd en waardevolle natuurgebieden

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden. Het bestemmingsplan voorziet niet in ontwikkelingen die impact zullen hebben op het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden, vanwege de afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden. Significant negatieve invloed op Natura 2000-gebied als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn uitgesloten. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte activiteiten hebben geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze en andere Natura 2000 gebieden. Significant negatieve invloed op het Natuurnetwerk Nederland of Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn op basis van de afstand en de aanwezigheid van woonwijken en wegen tussen het bestemmingsplangebied en deze natuurgebieden uitgesloten.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten

De effecten op in het plangebied aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene ruimtelijke ingrepen en renovatiewerkzaamheden die passen binnen de bestemmingen dienen, voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden, getoetst te worden. Hierbij is te denken aan sloopwerkzaamheden, werkzaamheden aan watergangen, renovatiewerkzaamheden (zoals gevelisolatie, vervangen van het dak, boeiboorden of kozijnen), herinrichting van het plangebied, kap van bomen of het herinrichten van de groenstructuren. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in (potentieel) aanwezige beschermde Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten en de Aandachtsoorten.

5.3 Door het bestemmingsplan mogelijk te maken ontwikkelingen

5.3.1 Locatie 1 – Nieuwbouwwoningen Bergse Linker Rottekade 300

Locatie 1 betreft een braakliggend terrein waar nieuwbouw plaats gaat vinden. In het kader van de ontwikkelingen is reeds natuuronderzoek uitgevoerd³. Nadere toetsing is derhalve niet meer nodig.

5.3.2 Locatie 2 – Bergse Linker Rottekade 20

Locatie 2 betreft bebouwing die in gebruik is als paintballhal. De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus, Gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen (Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis). Geschikte locaties voor verblijfplaatsen kunnen zich bevinden onder het dakvlak, toegankelijk via overhellende gevelpannen en vleermuizen kunnen aanwezig zijn in de spouwmuur, toegankelijk via de gevelpannen of open stootvoegen. Negatieve effecten door werkzaamheden zijn op voorhand niet uitgesloten. Geschikte habitat voor Steenmarter is aangetroffen in de vorm van

---

³ De Boer, 2018

grondholen onder de bebouwing. Door sloop en nieuwbouw kunnen potentieel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, Huismus, Gierzwaluw en Steenmarter worden weggenomen. Een nadere ecologisch toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is nodig alvorens met de (eventuele sloop) en (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.3 Locatie 3 – Bergse Linker Rottekade 185, 188, 201 en 202.

Locatie 3 betreft twee woonerven aan de onderzijde van de dijk van de Bergse Linker Rottekade. Op deze percelen zijn woonhuizen en schuren aanwezig. De terreinen worden omsloten door (naald)bomen en dichte bosschages. De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus en gebouwbewonende vleermuizen (Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis). Geschikte locaties voor verblijfplaatsen kunnen zich bevinden onder het dakvlak, toegankelijk via dakpannen of het dakoverstek. Afhankelijk van de toegankelijkheid van de schuren zijn Kerkuil en Steenuil niet uitgesloten. Negatieve effecten door werkzaamheden zijn op voorhand niet uitgesloten. Potentieel geschikt habitat voor Steenmarter is aangetroffen in de vorm van de aanwezige schuren. Indien sloop en nieuwbouw plaats vindt kunnen potentieel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, Huismus, Kerkuil, Steenuil en Steenmarter worden weggenomen. Een nadere ecologisch toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.4 Locatie 4 – Bergse Linker Rottekade 221

Locatie 4 betreft een woonerf aan de onderzijde van de dijk van de Bergse Linker Rottekade. Op het perceel is een woonhuis en zijn schuren aanwezig. Het terrein wordt omsloten door bomen, bosschages en andere bebouwing. De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus en gebouwbewonende vleermuizen (Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis). Geschikte locaties voor verblijfplaatsen kunnen zich bevinden onder het dakvlak, toegankelijk via dakpannen of het dakoverstek. Negatieve effecten door werkzaamheden zijn op voorhand niet uitgesloten. Potentieel geschikt habitat voor Steenmarter is aangetroffen in de vorm van de aanwezige schuren. Indien sloop en nieuwbouw plaats vindt kunnen potentieel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en Huismus worden weggenomen. Een nadere ecologisch toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.5 Locatie 5 – Ommoordseweg 1-3

Locatie 5 betreft een locatie aangewezen voor transformatie of nieuwbouw van 6 eengezinswoningen. De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus, Gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen (Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger en Meervleermuis). Geschikte locaties voor verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in de muur toegankelijk via een metalen dakstrip, onder het dakvlak, in een schoorsteen of in een boeiboord. Negatieve effecten door werkzaamheden zijn op voorhand niet uitgesloten. Door sloop en nieuwbouw kunnen potentieel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, Huismus en Gierzwaluw worden weggenomen. Een nadere ecologisch toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving

is nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen. Naast potentie voor wettelijk beschermde soorten zijn rondom de bebouwing groeiplaatsen van de invasieve exoot Japanse Duizendknoop aanwezig.

5.3.6 Locatie 6 – Terbregseweg 6a

Locatie 6 betreft een kantoorpand met schuin dak en dakpannen, welke kan worden getransformeerd tot of vervangen door twee woningen.

De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus, Gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen (Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger en Meervleermuis). Geschikte locaties voor verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in de muu, onder het dakvlak, in een schoorsteen, achter dakgoten of onder loodflabben. Negatieve effecten door werkzaamheden zijn op voorhand niet uitgesloten. Door sloop en nieuwbouw of renovatie kunnen potentieel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, Huismus en Gierzwaluw worden weggenomen. Een nadere ecologisch toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken. Zoals ook op de natuurkaart Rotterdam is aangegeven liggen in het bestemmingsplangebied kansen voor vergroening.
- Groener maken van de stad. Gezien het stedelijk karakter van het bestemmingsplangebied liggen de grootste kansen voor meer groen in de toepassing van natuurvriendelijke oevers langs de aanwezige singels. Door het toepassen van natuurvriendelijke oevers kan binnen het bestemmingsplangebied een groene ader door het plangebied worden gerealiseerd die fungeert als migratieroute, foerageergebied voor vleermuizen, broedgebied voor vogels en voortplantingsplaatsen en schuilplaatsen voor vissen. Andere mogelijkheden zijn groene gevels en daken en ecologisch beheerde bermen. Dit kan met name voor insecten, vleermuizen, vogels en vissen meer duurzaam leefgebied creëren. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

6.2 Vergroten biodiversiteit

Het vergroten van de biodiversiteit hangt nauw samen met het groener maken van de stad zoals besproken in paragraaf 6.1. Het bestemmingsplangebied Terbregge kenmerkt zich door diverse habitats en een groen karakter, met name langs de randen van het gebied. Manieren om de biodiversiteit in het gebied te vergroten zijn onder andere:

- Het vergroten van de biodiversiteit kan tevens door het ecologisch inrichten en beheren van (bloemrijke) kruidenvelden. Veel groen met name in en rondom de nieuwbouwwijken wordt beheerd als gazon. Door deze vegetaties extensiever te beheren zal dit een boost geven aan de biodiversiteit.
- De watergangen binnen het plangebied zijn grotendeels beschoeid. Hier kunnen door het verwijderen van de beschoeiing, door middel van een extra beschoeiing kort uit de kant of door middel van drijvende vloten natuurvriendelijke oevers worden gerealiseerd. Natuurvriendelijke oevers zouden op deze locatie een belangrijke rol kunnen spelen voor watervogels als schuil- en broedplaats en als kraamkamer en overwinteringslocatie voor vissen.
- De wijken bieden tal van verblijfsmogelijkheden voor gebouwbewonende fauna, zoals de strikt beschermde Huismus, Gierzwaluw en diverse soorten vleermuizen. Renovatie, isolatie en nieuwbouw bieden hier kansen om natuurinclusief te werken. Tegen zeer

geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende Huismussen, en Gierzwaluwen. Naast voorzieningen voor deze soorten kunnen enkele schuren geschikt gemaakt worden voor kerkuil en/of Steenuil door een opening en het plaatsen van een nestkast.

- Bebouwing met platte daken kunnen worden vergroend met groene daken. Groene daken dragen bij aan het vergroten van de soortenrijkdom in een wijk en speelt een belangrijke rol bij het opvangen van regenwater.
- *Tijdelijke natuur*. Op braakliggende terreinen kan tijdelijke natuur worden gerealiseerd. Te denken valt aan bloemrijke vegetatie en struweel, mogelijk ook poelen voor amfibieën.

6.3 Motie Kaders voor natuurinclusief bouwen

De gemeenteraad van Rotterdam heeft in november 2017 de motie Kaders voor natuurinclusief bouwen aangenomen. Hierin wordt verzocht kaders te scheppen voor natuurinclusief bouwen en deze kaders te borgen in bouwenvelopen.

Bij veel ontwikkelingen (bijv. uitbreiding en vernieuwing van de infrastructuur, watermanagement en stedenbouwkundige ontwikkeling) is het mogelijk natuurvriendelijk te ontwerpen. Daarbij wordt in de ontwerpfase rekening gehouden met mogelijkheden om leefgebieden van natuurlijke soorten te behouden, verstoring te minimaliseren en (waar mogelijk) nieuwe leefgebieden toe te voegen.

Ten behoeve van het bestemmingsplan kan worden gedacht aan:

- *Aanleg bloemrijke bermen*. In het bestemmingsplangebied kunnen bloemrijke stroken worden aangelegd en extensief worden beheerd. Deze bloemrijke stroken bieden kansen voor planten, insecten, kleine grondgebonden zoogdieren en vogels.
- *Overige kansen*. De ontwikkelingen bieden ook kansen om extra natuurwaarden te ontwikkelen. Te denken valt aan insectenhôtels, vleermuisverblijfplaatsen en nestgelegenheden in nieuwbouw- en renovatieprojecten en de realisatie van boombeplanting, gevelbeplanting, daktuinen, soortenrijke groene daken, hagen. Nieuwbouw kan worden gerealiseerd met schuine daken met dakpannen, waardoor geschikte verblijfplaatsen kunnen worden gerealiseerd voor Huismus en Gierzwaluw. In gevels kunnen open stootvoegen worden aangebracht, welke aan vleermuizen toegang kunnen bieden tot de spouwruiimte. Openbaar groen en andere gemeentelijke terreinen kunnen tenslotte natuurlijker beheerd worden.
- *Tijdelijke natuur*. Op braakliggende terreinen kan tijdelijke natuur worden gerealiseerd. Te denken valt aan bloemrijke vegetatie en struweel voor insecten en broedvogels.

7. Conclusies en aanbevelingen

- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Huismus, Gierzwaluw, Kerkuil en Steenuil.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor boombewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Sperwer, Buizerd, Boomvalk en Ransuil.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties aanwezig voor de habitatrichtlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis, Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger en Tweekleurige vleermuis.
- Het plangebied is geschikt voor nestplaatsen en als functionele leefomgeving voor vogels met niet jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op het Natuurnetwerk Nederland en Beschermde weidevogelgebieden vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op nabijgelegen Natura 2000 gebieden, vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde en aandachtsoorten te worden onderzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving.
- Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw rekening te houden met medebewoning door gebouwbewonende vleermuizen en vogels en het realiseren van groen op bebouwing.
- Kansen voor natuur liggen met name bij het ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers, ecologisch beheerde bermen, extensiever beheren van huidig gazonbeheer, het ophangen van uilenkasten, groene daken en inzaaien met zaaimengsels
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Anon., 2009. *Bestemmingsplan Terbregge- Oost. dS+V. Ruimtelijke Ordening, Team Bestemmingsplannen. Gemeente Rotterdam, Rotterdam.*
- 2) Anon., 2011. *Bestemmingsplan Nieuw Terbregge. dS+V. Ruimtelijke Ordening, Team Bestemmingsplannen. Gemeente Rotterdam, Rotterdam.*
- 3) Anon., 2018. *Startnotitie Bestemmingsplan 'Terbregge', 30-07-18. Rotterdam*
- 4) Boer, R.A. de. 2018. *Ecologisch vooronderzoek Bergse Linker Rottekade 299-300. BSR, Rotterdam*
- 5) Groeneveld, C.J.M. 2016. *NATUURONDERZOEK TRACÉ A16. E.C.O.Logisch, Nieuwerkerk a/d/ IJssel*
- 6) Veldhuijsen, O. van, *Sloop Terbregseweg 17 te Rotterdam Verkennend Onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet. Gemeente Rotterdam, Rotterdam*

Internetsites:

- <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>
- www.gis.rotterdam.nl/gisweb2
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- <http://rotterdam.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=a04fcc63c77945c7b8d207ecd0b2fa5e>
- http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Natura_2000
- <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>
- <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/duurzaam/>
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- <http://wilde-planten.nl/>
- <http://ravon.nl/>
- <https://www.sovon.nl>
- <https://www.vlinderstichting.nl/>
- <http://www.zoogdiervereniging.nl/>

Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied

Achterzijde van de ontwikkellocatie aan de Omnoordseweg. Potenties zijn aanwezig voor Huismus, Gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Oude nesten van Ekster en Zwarte kraai kunnen worden gebruikt door soorten als Ransuil en Sperwer. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Ontwikkellocatie 3 (nummer 158-188) omringd door bomen en bosschages. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Ontwikkellocatie 2. Ruimten onder het dak en in de lichtspouw bieden potenties voor Huismus, Gierzwaluw en Gebouwbewonende vleermuizen. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Het omvormen locaties met beschoeide oevers en gazonbeheer bieden kansen voor biodiversiteit en verbindingzones. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Bijlage 2: Wetgevende kaders

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet⁴. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden: per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

Bescherming van soorten

---

⁴ www.rvo.nl

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op

planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen⁵.

Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze natuurtoets blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De Wet natuurbescherming formuleert de algemene zorgplicht als volgt (artikel 1.11):

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.

---

⁵ Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen